

Thiết kế kế hoạch bài dạy viết ở trường phổ thông dựa trên mô hình kiến thức nội dung sư phạm công nghệ (TPACK)

Dương Thị Mỹ Hằng

Email: duongthimyhong@hpu2.edu.vn

Nghiên cứu sinh Khóa QH-2022

Trường Đại học Giáo dục, Đại học Quốc gia Hà Nội
144 Xuân Thủy, Cầu Giấy, Hà Nội, Việt Nam

TÓM TẮT: Mô hình TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) được đề xuất như là một khung lý thuyết giúp giáo viên kết hợp hiệu quả giữa kiến thức về nội dung, phương pháp dạy học và công nghệ trong việc thiết kế bài dạy. Tuy nhiên, việc ứng dụng mô hình TPACK vào thiết kế kế hoạch bài dạy viết ở trường phổ thông tại Việt Nam vẫn còn nhiều hạn chế. Để khắc phục những tồn tại này, nghiên cứu đã đề xuất một khung thiết kế kế hoạch bài dạy viết dựa trên mô hình TPACK, phù hợp với bối cảnh giáo dục Việt Nam. Kết quả nghiên cứu bao gồm các đề xuất về mô hình TPACK cho việc dạy viết, quy trình thiết kế kế hoạch bài dạy và minh họa một khung TPACK cho bài dạy viết cụ thể. Bài viết nhấn mạnh vai trò của mô hình TPACK trong việc tích hợp công nghệ với dạy học. Tuy vậy, việc vận dụng mô hình này vào thực tiễn còn gặp nhiều thách thức, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa các bên liên quan để khắc phục hạn chế, tạo điều kiện thuận lợi cho việc ứng dụng TPACK vào dạy học viết.

TỪ KHÓA: Thiết kế, kiến thức, nội dung, sư phạm, công nghệ, TPACK, kế hoạch bài dạy, viết.

→ Nhận bài 08/6/2024 → Nhận bài đã chỉnh sửa 13/7/2024 → Duyệt đăng 20/8/2024.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12410807>

1. Đặt vấn đề

Mishra và Koehler (2006) giới thiệu mô hình TPACK, nhấn mạnh sự cần thiết của việc tích hợp công nghệ, phương pháp sư phạm và kiến thức nội dung quá trình dạy học [1]. Sự tích hợp này sẽ thay đổi cách giáo viên tiếp cận chiến lược và phương pháp dạy học, tạo ra những bài học có ý nghĩa và hấp dẫn. Trong dạy viết nói chung và thiết kế kế hoạch bài dạy viết nói riêng đã có một số nghiên cứu về vận dụng mô hình TPACK. Crosthwaite và cộng sự (2021) cho rằng, ở lĩnh vực dạy học ngôn ngữ, việc kết hợp TPACK để soạn ngữ liệu dạy học có thể mang lại trải nghiệm học tập hiệu quả hơn. Bằng cách phát triển TPACK cho việc học tập dựa trên ngữ liệu, các nhà giáo dục có thể tạo ra các bài học ngôn ngữ hấp dẫn và có tính tương tác, tận dụng công nghệ để nâng cao kết quả học tập của người học [2]. Nghiên cứu về vận dụng TPACK vào dạy đọc, viết của giáo viên tiểu học (nghiên cứu trên đối tượng là giáo viên tập sự và giáo viên đang công tác), tác giả Arya và cộng sự (2020) nhận thấy rằng, hầu hết các nghiên cứu không thảo luận về sự xuất hiện hoặc không xuất hiện TPACK trong các thiết kế hướng dẫn dạy đọc viết. Các nghiên cứu có xu hướng khám phá cách giáo viên tích hợp văn bản với các công cụ kỹ thuật số cụ thể (Ví dụ: iPad, ứng dụng cụ thể) để hướng dẫn đọc viết [3]. Chen và cộng sự (2023) cũng đã tìm hiểu về ứng dụng hiệu quả thực tế ảo dựa trên video 360 độ (Spherical video

virtual reality - SVVR) trong dạy viết. Theo các tác giả, hiệu quả của ứng dụng SVVR trong dạy viết phụ thuộc vào việc thiết kế bài học và kiến thức nội dung và sư phạm công nghệ (TPACK) của giáo viên [4]. Nghiên cứu về dạy viết cho học sinh trong môi trường giáo dục hòa nhập, Rhicard (2022) cho rằng, giáo viên dạy ngôn ngữ văn học Anh (ELA - English Language Arts) cần dựa vào TPACK để hướng dẫn viết cho học sinh. Thông qua phỏng vấn bán cấu trúc và phân tích giáo án dạy viết, tác giả nhận thấy yếu tố chấp nhận ứng dụng TPACK vào dạy viết đa phương thức (trong môi trường giáo dục hòa nhập) là khả năng về kỹ thuật số của giáo viên, tính linh hoạt, tính đơn giản của công cụ, sự quen thuộc của học sinh với các nguồn tài nguyên cụ thể, cơ hội hợp tác giữa các giáo viên về các chiến lược dạy học đa phương thức; sự sử dụng nhất quán các công nghệ cụ thể và sự gắn gũi giữa giáo viên với học sinh [5]. Cùng mối quan tâm về sử dụng phương tiện đa phương thức trong dạy viết, Jiang và cộng sự (2024) đã tiến hành phân tích các tài liệu giảng dạy, kế hoạch bài học và tài liệu thực tế ảo (VR - Virtual Reality) của một nhóm giáo viên tiếng Trung tại Hồng Kông để nghiên cứu về năng lực TPACK đa phương thức trong hỗ trợ việc tự học viết tiếng mẹ đẻ của học sinh. Các phát hiện cho thấy rằng, giáo viên có thể sử dụng VR để đưa học sinh vào một môi trường đích thực nhằm phát triển khả năng tự học, tăng cường sự hiểu biết và sắc thái cảm

xúc xã hội trong viết các bài viết bằng tiếng Trung. Tuy nhiên, giáo viên vẫn bị chi phối bởi các yêu cầu của giáo trình và tập trung vào việc dạy cho học sinh hoàn thành bài viết (tiếp cận sản phẩm). Điều này có thể bỏ qua quy trình hướng dẫn tự học trong dạy học. Do đó, quá trình xây dựng kiến thức hợp tác của học sinh có thể kém phát triển hơn [6]. Một số nghiên cứu khác [7], [8] cũng đã đề cập đến sử dụng công cụ ChatGPT (Chat Generative Pre-training Transformer) để hỗ trợ cho việc soạn giáo án nói chung. Theo các tác giả, công cụ này có khả năng giúp giáo viên trong việc thiết kế giáo án phân hóa, tạo các bài tập theo năng lực của người học, đánh giá kết quả học tập, gợi ý cho người học cải tiến việc học tập.

Nhìn chung, trong quá trình tìm hiểu các tài liệu ở nước ngoài, tác giả bài viết nhận thấy rằng, các công trình nghiên cứu về việc ứng dụng mô hình TPACK vào thiết kế kế hoạch bài dạy trong dạy viết chưa được tìm hiểu một cách tách bạch, riêng rẽ.

Ở Việt Nam, nghiên cứu về vận dụng mô hình TPACK trong dạy học chủ yếu xuất hiện trong các lĩnh vực như Toán học, Ngoại ngữ... Nguyễn Thế Dũng (2019) cho rằng, có nhiều kết quả nghiên cứu về TPACK ở nước ngoài (có thể tham khảo các kết quả tổng quan tài liệu nghiên cứu có liên quan về TPACK khá cập nhật tính đến năm 2017) nhưng các “Nghiên cứu về mô hình này ở Việt Nam là còn thưa vắng” [9]. Ở góc độ chương trình đào tạo giáo viên Toán, Tăng Minh Dũng (2022) đã thực hiện khảo sát chương trình Cử nhân Sư phạm Toán học, các học phần chi tiết, bài giảng trên lớp của giảng viên và sản phẩm học tập của sinh viên trong sự đối chiếu với khung TPACK, từ đó đề xuất cải tiến chương trình đào tạo [10]. Ngoài ra, có thể kể đến bài viết của Trương Ngọc Dương, Phạm Thị Thanh Hải (2024) với nghiên cứu về việc đào tạo giáo viên tiểu học trong bối cảnh chuyển đổi số - tiếp cận theo mô hình TPACK; Nguyễn Văn Lợi (2021) nghiên cứu tổng quan kiến thức ứng dụng công nghệ thông tin (TPACK) trong dạy học ngoại ngữ; Nguyễn Việt Long (2023) nghiên cứu về năng lực dạy học theo TPACK của giáo viên tiếng Anh cấp Trung học phổ thông tại Hải Dương; Nguyễn Thế Dũng và cộng sự (2020) bước đầu nghiên cứu về đánh giá năng lực tích hợp công nghệ trong dạy học của giáo viên dựa trên khung TPACK,...

Trong lĩnh vực dạy học Ngữ văn, các nghiên cứu tập trung nhiều vào việc ứng dụng công nghệ thông tin nói chung như một công cụ hỗ trợ; chưa có một mô hình tổng thể cho việc thiết kế kế hoạch bài dạy viết dựa trên TPACK. Cụ thể, với bài viết “Sử dụng một số phần mềm trong dạy học văn bản nghị luận cho học sinh lớp 6”, Lê Phương Thúy (2022) và cộng sự đã đề xuất cách thức sử dụng một số phần mềm khi dạy học văn bản nghị luận theo ba nội dung: Thiết kế học liệu,

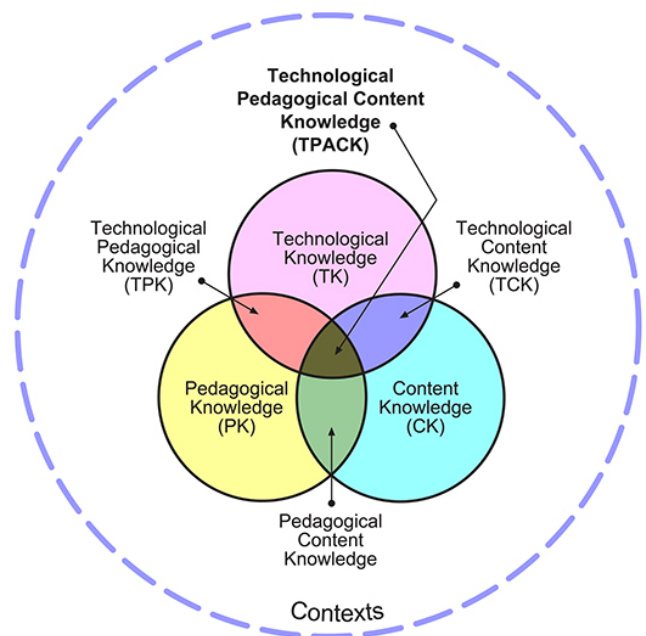
quản lý lớp học, kiểm tra - đánh giá [11]. Tác giả Đỗ Thị Thu Hương, Dương Thị Mỹ Hằng (2023) trong bài viết “Ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong dạy học tạo lập văn bản đa phương thức cho học sinh Trung học cơ sở theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018” [12] cũng đã đề cập tới việc khai thác một số ứng dụng của trí tuệ nhân tạo như ChatGPT, Midjourney,... trong việc dạy học tạo lập văn bản đa phương thức - một loại văn bản rất phổ biến trong giao tiếp,...

Có thể thấy, việc vận dụng mô hình TPACK trong dạy học Ngữ văn nói chung và thiết kế kế hoạch bài dạy nói riêng vẫn là một khoảng trống nghiên cứu ở Việt Nam. Do đó, nghiên cứu này nhằm đề xuất một khung thiết kế kế hoạch bài dạy viết dựa trên mô hình TPACK, phù hợp với bối cảnh giáo dục Việt Nam, góp phần nâng cao chất lượng dạy học viết trong nhà trường phổ thông.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Mô hình kiến thức nội dung sư phạm công nghệ (TPACK)

Mô hình TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) là một khung lý thuyết về các kiến thức cần thiết cho giáo viên trong việc tích hợp công nghệ vào dạy học một cách hiệu quả. Mô hình này được phát triển bởi Mishra và Koehler [1], dựa trên nền tảng khái niệm PCK (Pedagogical Content Knowledge) của LShulman (1986). TPACK bao gồm 3 thành phần kiến thức chính: 1/ Kiến thức về nội dung (Content Knowledge - CK): Kiến thức sâu rộng về lĩnh vực, chủ đề cần dạy; 2/ Kiến thức về công nghệ (Technological Knowledge - TK): Kiến thức về công nghệ thông tin, công cụ và tài nguyên công nghệ phục vụ dạy học; 3/ Kiến thức về

Hình 1: Khung kiến thức nội dung sư phạm công nghệ (đồ họa từ <http://tpack.org>)

phương pháp dạy học (Pedagogical Knowledge - PK): Kiến thức về các lí thuyết, phương pháp, kĩ thuật dạy học. Bên cạnh đó, mô hình còn bao gồm 4 thành phần kiến thức giao thoa giữa các thành phần trên (xem Hình 1): 1/ Kiến thức giao thoa giữa nội dung và phương pháp dạy học (Pedagogical Content Knowledge - PCK); 2/ Kiến thức giao thoa giữa nội dung và công nghệ (Technological Content Knowledge - TCK); 3/ Kiến thức giao thoa giữa phương pháp dạy học và công nghệ (Technological Pedagogical Knowledge - TPK); 4/ Kiến thức giao thoa giữa nội dung, phương pháp dạy học và công nghệ (Technological Pedagogical Content Knowledge - TPACK).

Theo mô hình này, giáo viên cần nắm vững các kiến thức trên để có thể tích hợp công nghệ vào dạy học một cách phù hợp và hiệu quả, đáp ứng mục tiêu giáo dục. TPACK trở thành khung lí thuyết quan trọng cho việc phát triển chuyên môn, năng lực sư phạm của giáo viên trong thời đại công nghệ số. Mô hình TPACK khuyến khích giáo viên phát triển sự hiểu biết cân bằng về công nghệ, phương pháp sư phạm và nội dung, đồng thời tìm ra những cách tối ưu để tích hợp công nghệ vào thực tiễn giảng dạy nhằm cải thiện kết quả của học sinh.

2.2. Kế hoạch bài dạy

Kế hoạch bài dạy bao gồm các hoạt động của học sinh và giáo viên trong quá trình dạy học một bài học/chủ đề nhằm giúp học sinh đạt được yêu cầu cần đạt đề ra. Harmer (2007) cho rằng: “Kế hoạch tạo cho bài học một khuôn khổ, một hình khối tổng thể”, giúp giáo viên tổ chức quá trình dạy học một cách có hệ thống dựa trên những gì đã chuẩn bị trong giáo án [13].

Kế hoạch bài dạy được xây dựng từ nền tảng của các bản kế hoạch ở cấp độ cao hơn như kế hoạch năm học, kế hoạch học kì và kế hoạch đơn vị học tập. Theo Farrell (2024), kế hoạch bài học hàng ngày là một bản mô tả bằng văn bản về cách học sinh sẽ tiến tới đạt được các mục tiêu cụ thể. Nó mô tả hành vi giảng dạy sẽ mang lại kết quả học tập cho học sinh [14].

Theo Phạm Thị Thu Hương (2022), kế hoạch bài dạy được hiểu là: “Văn bản dự kiến toàn bộ quá trình tổ chức hoạt động dạy học trong nhà trường (gồm hoạt động dạy học môn học ở các khối lớp trong năm học và hoạt động dạy học các chủ đề/bài học cụ thể trong môn học ở từng khối lớp mà mỗi giáo viên được phân công đảm nhiệm), do giáo viên xây dựng, dưới sự chỉ đạo, tổ chức của các cấp quản lí, trực tiếp là hiệu trưởng và tổ trưởng chuyên môn, dựa trên những căn cứ pháp lí và thực tiễn điều kiện hoàn cảnh cụ thể của bối cảnh giáo dục chung và bối cảnh riêng của nhà trường nhằm triển khai dạy học Chương trình giáo dục môn học do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành, đảm bảo phù hợp ở mức độ cao nhất với các điều kiện cụ thể của nhà trường”

[15]. Kế hoạch bài dạy không đòi hỏi phải theo một khuôn mẫu nhất định. Tuy nhiên, theo Bộ Giáo dục và Đào tạo, văn bản này cần thể hiện được các thành phần cốt lõi sau: Mục tiêu bài dạy; Thiết bị và học liệu; Tiến trình tổ chức hoạt động dạy học (tiến trình dạy học) [16].

2.3. Kĩ năng viết

Viết là một kĩ năng quan trọng mà học sinh cần phát triển để truyền đạt suy nghĩ và ý tưởng của mình một cách hiệu quả. Theo Hamp và cộng sự (2006): “Kĩ năng viết bao gồm khả năng tạo ra, sắp xếp và thể hiện ý tưởng dưới dạng văn bản phù hợp cho một mục đích và đối tượng cụ thể.” [17]. Nói tới kĩ năng viết, Graham và cộng sự (2007), Grenville (2001) cùng cho rằng, đó là khả năng truyền đạt ý tưởng, suy nghĩ và thông tin một cách hiệu quả thông qua chữ viết hoặc văn bản [18], [19]. Quá trình viết bao gồm các giai đoạn lập dàn ý, viết bản thảo, sửa chữa và hiệu chỉnh. Đây là một quá trình lặp đi lặp lại, liên tục chỉnh sửa cho đến khi đạt được sản phẩm viết cuối cùng [20].

2.4. Định hướng thiết kế kế hoạch bài dạy viết dựa trên mô hình TPACK

2.4.1. Xây dựng mô hình TPACK trong dạy học viết

Dựa trên thành phần cấu trúc của TPACK ở Hình 1, trong bài viết này, chúng tôi đề xuất mô hình TPACK trong dạy học viết (writing) (gọi là TPACK- W) như sau (xem Bảng 1).

Bảng 1: Đề xuất mô hình TPACK trong dạy học viết

Thành phần TPACK-W	Giải thích
CK-W	Khái niệm, kĩ năng viết văn bản.
PK-W	Phương pháp, chiến lược dạy học viết văn bản.
TK-W	Công cụ/nền tảng/phần mềm thích hợp để hỗ trợ các hoạt động dạy học viết văn bản.
PCK-W	Các phương pháp hoặc chiến lược được lựa chọn đáp ứng được khái niệm, kĩ năng viết văn bản.
TCK-W	Sự tích hợp công nghệ để dạy học một cách hiệu quả các khái niệm và kĩ năng viết văn bản.
TPK-W	Sự tích hợp công nghệ để thực hiện một cách hiệu quả các phương pháp hoặc chiến lược dạy học viết văn bản đã lựa chọn.
TPACK-W	Sự tích hợp và kết hợp đồng thời các thành phần kiến thức nội dung, phương pháp dạy học và công nghệ (Technological Pedagogical and Content Knowledge) trong việc thiết kế và triển khai hoạt động dạy học viết văn bản.

Mô hình TPACK-W nhấn mạnh tới mối quan hệ tích

hợp kiến thức nội dung phương pháp và công nghệ để dạy học viết. PCK-W nhằm khuyến khích giáo viên cân nhắc và lựa chọn sao cho phương pháp dạy học phù hợp với nội dung, kỹ năng và mục tiêu dạy học viết một cách hiệu quả. TCK-W được thể hiện tập trung vào mối liên hệ giữa kiến thức về nội dung (Content Knowledge) và kiến thức về công nghệ (Technological Knowledge) để hỗ trợ hiệu quả việc dạy và học viết. Công nghệ được lựa chọn phải hướng tới mục đích hỗ trợ việc trình bày, minh họa các khái niệm và kỹ năng của nội dung dạy học viết một cách rõ ràng, hiệu quả hơn. Việc xem xét TCK-W giúp giáo viên lựa chọn và sử dụng công nghệ phù hợp, hiệu quả để truyền đạt, minh họa các khái niệm và kỹ năng viết một cách rõ ràng, sinh động trong dạy học. TPK-W đề cập đến việc giáo viên lựa chọn công cụ công nghệ phù hợp nhất để hỗ trợ và thực hiện hiệu quả phương pháp hay chiến lược dạy học viết đã được lựa chọn. Nó cũng đặt ra câu hỏi để giáo viên xem xét và giải thích lý do lựa chọn đó.

Có thể thấy, mối quan hệ giữa các thành phần TPACK-W qua việc phân tích một nội dung dạy học viết cho học sinh lớp 10 như sau: “Viết được bản nội quy hoặc bản hướng dẫn ở nơi công cộng” [21] trong Chương trình Giáo dục phổ thông môn Ngữ văn 2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo (xem Bảng 2).

Nói tóm lại, TPACK không chỉ là sự tích hợp đơn thuần mà còn là sự đan xen, kết hợp mọi thành phần một cách hữu cơ để tạo ra hoạt động dạy học chất lượng cao. Khi áp dụng mô hình TPACK-W trong dạy học viết, giáo viên cần xem xét mối liên hệ giữa các thành phần kiến thức để lựa chọn nội dung, phương pháp và công nghệ phù hợp, đồng bộ, tạo nên hoạt động dạy học hiệu quả và phát huy được tiềm năng công nghệ trong môi trường dạy học cụ thể.

2.4.2. Quy trình thiết kế kế hoạch bài dạy viết dựa trên mô hình TPACK-W

Các chiến lược hoặc hoạt động truyền thống trong thiết kế kế hoạch bài dạy thường tập trung vào kiến thức về nội dung và phương pháp sư phạm, chưa chú ý tới việc tích hợp công nghệ. Đối với thiết kế kế hoạch bài dạy dạy viết dựa trên mô hình TPACK-W, giáo viên không chỉ nắm vững các kiến thức (khái niệm, đặc điểm, quy trình viết) về các kiểu loại văn bản, có thể quyết định phương pháp hoặc chiến lược thích hợp để dạy học mà còn biết lựa chọn công nghệ để nâng cao hiệu quả của giờ dạy. Dưới đây là quy trình thiết kế kế hoạch bài dạy viết dựa trên mô hình TPACK-W.

Bước 1: Xác định mục tiêu dạy học viết: Giáo viên cần căn cứ vào các yêu cầu cần đạt trong chương trình giáo dục phổ thông môn Ngữ văn để xác định mục tiêu phù hợp với điều kiện thực tế. Mục tiêu dạy học chính là những biểu hiện cụ thể về phẩm chất và năng lực mà

người học có thể đạt được khi hoàn thành bài học. Do đó, chúng phải đo lường được.

Bước 2: Xác định yếu tố kiến thức nội dung (CK) của bài dạy viết. Ở bước này, giáo viên cần căn cứ vào mục tiêu của bài dạy để chọn nội dung dạy học phù hợp. Các nội dung được lựa chọn phải đóng góp vào việc đạt được mục tiêu dạy học.

Bước 3: Xác định phương pháp dạy học (PCK) phù hợp với mục tiêu học tập, nội dung học tập và mức độ học tập của học sinh. Ưu tiên các phương pháp khơi gợi hứng thú và sự tham gia của học sinh.

Bước 4: Tìm hiểu và chọn lựa công nghệ (TCK và TPK) phù hợp với mục tiêu học tập, nội dung học tập, phương pháp giảng dạy và mức độ học tập của học sinh. Chú ý, sử dụng công nghệ để hỗ trợ học sinh trong quá trình viết.

Bước 5: Tiến hành thiết kế. Ở bước này, giáo viên chú ý tích hợp các yếu tố của mô hình TPACK trong thiết kế các hoạt động khởi động/kết nối/tình huống xuất phát, hình thành kiến thức mới, luyện tập, vận dụng. Trong từng hoạt động, cần chú ý xác định mục tiêu, nội dung, thời lượng, phương pháp dạy học và đánh giá kết quả. Trên cơ sở này, giáo viên lựa chọn công nghệ phù hợp để triển khai các hoạt động.

2.4.3. Minh họa thiết kế khung kế hoạch bài dạy viết dựa trên mô hình TPACK-W

Trường: Tổ:	Họ và tên giáo viên:
------------------------	-----------------------------

Tiết: Viết bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng

Môn học: Ngữ văn 10 (Bộ Cánh diều)

Thời gian thực hiện: (02 tiết)

I. Mục tiêu

1. Về năng lực

- Viết được bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng đúng quy trình, rõ ràng, ngắn gọn, sử dụng ngôn ngữ phù hợp và hình ảnh minh họa hiệu quả.

- Khai thác hiệu quả các phần mềm công nghệ vào viết bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng.

2. Về phẩm chất

- Nhận thức được tầm quan trọng của bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng và có trách nhiệm đóng góp, thực hiện để giữ gìn môi trường sống.

- Nghiêm túc trong việc sử dụng thông tin để viết bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng.

II. Thiết bị dạy học và học liệu

- Máy chiếu, máy tính, loa.

- Phần mềm: Powerpoint, Google Docs; Google Chorm, Google form, Canva, Zalo.

Bảng 2: Mô hình TPACK-W trong dạy học viết bản nội quy hoặc bản hướng dẫn ở nơi công cộng

Nội dung dạy viết	Thành phần TPACK-W	Giải thích
Viết được bản nội quy hoặc bản hướng dẫn ở nơi công cộng	CK-W	Kiến thức nội dung: Khái niệm, yêu cầu, quy trình viết bản nội quy hoặc hướng dẫn nơi công cộng; kĩ năng viết văn bản theo quy trình, rõ ràng, súc tích và hiệu quả.
	PK-W	Kiến thức sư phạm: Sử dụng các phương pháp dạy học như phân tích mẫu, thảo luận nhóm, vấn đáp, đàm thoại thực hành; tự đánh giá và đánh giá đồng đẳng để phát triển kĩ năng viết nội quy, hướng dẫn nơi công cộng.
	TK-W	Kiến thức công nghệ: - Cách sử dụng phần mềm xử lí văn bản, công cụ trực tuyến để tìm kiếm tài liệu tham khảo, tranh ảnh,... - Cách sử dụng Canva/Mindmap để lập dàn ý, dùng Microsoft Word, Google Docs để soạn thảo và chia sẻ sản phẩm. - Cách dùng công cụ tìm kiếm để sưu tầm văn bản minh họa hoặc kiến thức về văn bản. - Cách sử dụng Canva để thiết kế văn bản có hình thức sinh động; Powerpoint để trình chiếu bài dạy/thuyết trình sản phẩm.
	PCK-W	Lựa chọn phương pháp dạy học phù hợp để giúp học sinh nắm vững kiến thức và kĩ năng viết bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng: - Sử dụng phương pháp phân tích mẫu để giúp học sinh hiểu các yếu tố cơ bản của nội quy, hướng dẫn nơi công cộng. - Phát vấn, đàm thoại để giúp học sinh trả lời các nội dung lí thuyết. - Thảo luận nhóm về các bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng và phân tích ưu, nhược điểm của chúng. - Rèn luyện thực hành để học sinh luyện tập viết và viết các bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng trong tình huống của thực tiễn giao tiếp. - Tự đánh giá/đánh giá đồng đẳng theo rubric hoặc bảng kiểm các tiêu chí của bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng.
	TCK-W	- Sử dụng công nghệ để thu thập thông tin: Sử dụng các công cụ tìm kiếm trực tuyến, thư viện kĩ thuật số hoặc các nguồn tài liệu khác để thu thập thông tin liên quan đến nội dung bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng. - Sử dụng công nghệ để tạo nội dung: Sử dụng Canva/Mindmap để lập dàn ý, dùng Microsoft Word, Google Docs để soạn thảo và chia sẻ sản phẩm. - Sử dụng các công cụ soạn thảo văn bản, phần mềm trình bày sản phẩm. - Sử dụng Canva để thực hành thiết kế nội dung bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng một cách hấp dẫn và dễ hiểu. - Powerpoint để trình chiếu bài dạy/thuyết trình sản phẩm. - Sử dụng công nghệ để đánh giá và phản hồi: Sử dụng các công cụ khảo sát trực tuyến hoặc các nền tảng học tập trực tuyến khác để thu thập phản hồi từ người đọc về bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng và sử dụng phản hồi đó để cải thiện nội dung.
	TPK-W	- Sử dụng phần mềm trình chiếu sản phẩm để yêu cầu học sinh phân tích các mẫu nội quy, hướng dẫn nơi công cộng. - Dùng Google Docs hoặc phần mềm tương đương yêu cầu học sinh thảo luận nhóm về các bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng và phân tích ưu, nhược điểm của chúng hoặc cùng soạn thảo, chỉnh sửa nội dung văn bản. - Yêu cầu học sinh sử dụng phần mềm Canva hoặc phần mềm tương đương để thực hành viết văn bản theo tiến trình: lập dàn ý, thiết kế sản phẩm, trình bày sản phẩm. - Sử dụng công cụ bình chọn, đánh giá hoặc dùng máy chiếu chiếu bản rubric/bảng kiểm để học sinh thực hiện tự đánh giá/đánh giá đồng đẳng sản phẩm bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng.
TPACK-W	Tích hợp đồng thời các yếu tố nội dung, phương pháp dạy học và công nghệ để dạy học viết bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng: - Giao nhiệm vụ cho học sinh tìm kiếm, đánh giá các mẫu nội quy, hướng dẫn nơi công cộng trên các trang Web (giúp học sinh hiểu rõ hơn về chuẩn mực và quy định của các văn bản). - Kết hợp phân tích ví dụ, viết bản thảo trên Google Docs, thiết kế trực quan trên Canva hoặc phần mềm tương đương (việc sử dụng phần mềm thiết kế để tạo ra các bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng sẽ giúp việc xây dựng văn bản trở nên dễ dàng và sinh động hơn). - Học sinh trình bày, thuyết trình sản phẩm viết bằng máy chiếu, phần mềm thuyết trình (học sinh sẽ trình bày và thuyết trình về sản phẩm của mình bằng máy chiếu và sử dụng phần mềm thuyết trình, điều này giúp người học truyền đạt thông điệp một cách hiệu quả và chuyên nghiệp). - Học sinh sử dụng Google Form để đánh giá sản phẩm (Học sinh nắm được tiêu chí đánh giá về nội dung, hình thức của bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng, đánh giá được bài làm của bạn; giáo viên thu được kết quả đánh giá đồng loạt từ các học sinh trong lớp, dễ dàng tổng hợp).	

- Tài liệu tham khảo (bản nội quy, bản hướng dẫn nơi công cộng, hình ảnh minh họa), sách giáo khoa, sách giáo viên, kế hoạch bài dạy.
- Rubric đánh giá bài viết.

III. Tiến trình dạy học

Hoạt động 1: Khởi động (05 phút)

- Mục tiêu: Học sinh có tâm thế tiếp nhận bài học và định hướng được nhiệm vụ học tập.
- Nội dung: Học sinh trả lời câu hỏi: “Nếu phải viết bản hướng dẫn du khách tham quan vườn bách thú” em

sẽ viết những nội dung gì? Văn bản đó được treo/dán ở đâu trong vườn thú? Em gặp khó khăn gì khi viết bản hướng dẫn đó? Em có ý tưởng sử dụng phần mềm nào trong viết văn bản?

c) Sản phẩm: Ý tưởng ban đầu của học sinh về bản hướng dẫn du khách tham quan, nơi treo/dán và những khó khăn cũng như dự định sử dụng phần mềm công nghệ khi tạo văn bản.

d) Tổ chức: Giáo viên giao nhiệm vụ bằng phần mềm Google form. Học sinh làm việc cá nhân. Giáo viên tổng hợp câu trả lời của học sinh thành bản Excel và dùng máy chiếu cho học sinh cùng đọc. Giáo viên nhận xét, rút kinh nghiệm và dẫn vào bài.

Hoạt động 2: Hình thành kiến thức (25 phút)

a) Mục tiêu: Trình bày được khái niệm, yêu cầu về việc viết bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng.

b) Nội dung

- Học sinh vẽ sơ đồ tóm tắt khái niệm, yêu cầu việc viết bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng.

- Học sinh phân tích cấu trúc, đặc điểm ngôn ngữ, hình ảnh (nếu có) của bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng.

c) Sản phẩm: Sơ đồ tư duy và câu trả lời về cấu trúc, đặc điểm ngôn ngữ, hình ảnh (nếu có) của bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng.

d) Tổ chức

- Giáo viên yêu cầu học sinh làm việc nhóm (4 - 6 học sinh), sử dụng phần mềm Canva hoặc phần mềm tương đương để tạo được sơ đồ tư duy thể hiện khái niệm, yêu cầu về bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng. Sử dụng máy chiếu để trình chiếu sản phẩm, yêu cầu học sinh thuyết trình về nội dung được tạo trên sơ đồ tư duy, học sinh khác nhận xét. Giáo viên nhận xét, chốt kiến thức trên Powerpoint.

Hoạt động 3: Luyện tập (45 phút).

a) Mục tiêu: Viết được bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng.

b) Nội dung: Học sinh viết bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng theo yêu cầu gợi ý trong sách giáo khoa...

c) Sản phẩm: Dàn ý và bản thảo bài viết.

d) Tổ chức: Giáo viên cung cấp đường link Google Docs để học sinh lập dàn ý, viết bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng hoặc yêu cầu học sinh sử dụng phần mềm Google Chorm để tìm kiếm thông tin, tranh ảnh (nếu cần), thiết kế bản nội quy, hướng dẫn nơi công cộng bằng phần mềm Microsoft Word, cung cấp bảng kiểm/Rubric để học sinh đánh giá sản phẩm. Học sinh làm việc theo nhóm (4 - 6 người). Đại diện nhóm báo cáo sản phẩm bằng máy chiếu, chia sẻ tệp qua nhóm Zalo. Các học sinh khác sử dụng bảng kiểm/Rubric để đánh giá. Giáo viên nhận xét, chốt kiến thức trên Powerpoint.

Hoạt động 4: Vận dụng (15 phút), (Hướng dẫn gợi ý

tường ở trên lớp và tiếp tục hoàn thiện ở nhà)

a) Mục tiêu: Viết được bản nội quy hoặc bản hướng dẫn nơi công cộng trong tình huống thực tiễn.

b) Nội dung: Học sinh viết bản nội hoặc bản hướng dẫn nơi công cộng trong tình huống của đời sống: Viết 01 bản hướng dẫn sử dụng vòi nước công cộng.

c) Sản phẩm: Bản hướng dẫn sử dụng vòi nước công cộng.

d) Tổ chức: Giáo viên yêu cầu học sinh viết cá nhân, sử dụng Canva để sáng tạo bản hướng dẫn nơi công cộng. Trình bày trước lớp ở giờ học kế tiếp bằng máy chiếu. Sử dụng lại tiêu chí của bảng kiểm/rubric để đánh giá sản phẩm.

2.5. Thảo luận

Mô hình TPACK có sự phù hợp với yêu cầu tích hợp công nghệ vào dạy viết, giúp giáo viên truyền tải nội dung bài học một cách hiệu quả và thu hút học sinh. Khung thiết kế kế hoạch bài dạy viết dựa trên mô hình TPACK được đề xuất trong nghiên cứu này là một gợi ý để giáo viên có thể vận dụng linh hoạt trong dạy học viết ở trường phổ thông. Mặc dù chưa thực hiện được thực nghiệm và đánh giá hiệu quả nhưng việc xây dựng khung này vẫn có những ý nghĩa và ứng dụng quan trọng.

Thứ nhất, khung TPACK-W giúp giáo viên có định hướng kết hợp một cách có hệ thống kiến thức về nội dung, phương pháp giảng dạy và công nghệ trong thiết kế kế hoạch bài dạy viết, giúp giáo viên có cái nhìn toàn diện hơn về việc tích hợp công nghệ vào dạy học một cách hiệu quả, thay vì chỉ sử dụng công nghệ như một công cụ hỗ trợ. Sự kết hợp này có thể giúp nâng cao chất lượng dạy học và tăng động lực học tập cho học sinh.

Thứ hai, khung TPACK-W là một gợi ý cụ thể cho giáo viên về cách tích hợp công nghệ vào giảng dạy. Các giáo viên thường gặp khó khăn trong việc lựa chọn và sử dụng công nghệ một cách hiệu quả. Khung TPACK-W có thể giúp giáo viên hiểu rõ hơn mối quan hệ giữa các thành phần kiến thức và cách thức vận dụng vào thực tiễn dạy học. Dựa vào khung TPACK-W mà nghiên cứu đã đề xuất, giáo viên có thể xác định các yếu tố kiến thức cần thiết (nội dung, phương pháp, công nghệ) và mối quan hệ giữa chúng khi thiết kế kế hoạch bài dạy. Đồng thời, giáo viên có thể lựa chọn và tích hợp các công nghệ phù hợp vào các chiến lược, phương pháp và hoạt động dạy học. Khung TPACK-W cũng có thể được sử dụng để đánh giá và cải thiện sự kết hợp kiến thức của giáo viên về nội dung, phương pháp và công nghệ.

Khi tham khảo khung TPACK-W trong thiết kế kế hoạch bài dạy, giáo viên cần chú ý một số điều kiện cần thiết để thực hiện như cơ sở vật chất, trình độ sử

dụng công nghệ của giáo viên, học sinh và sự sẵn sàng áp dụng công nghệ của người dạy. Thiết kế kế hoạch bài dạy viết dựa trên mô hình TPACK đòi hỏi sự tương thích về cơ sở vật chất như phòng học cần có các thiết bị công nghệ như máy tính, máy chiếu, mạng Wifi,... Để sử dụng được thiết bị cũng như các phần mềm dạy học, giáo viên và học sinh cũng phải có sự hiểu biết và làm chủ được công nghệ. Điều này cũng kéo theo giáo viên phải thay đổi cách dạy, biết kết hợp các phương pháp dạy học truyền thống với các phương pháp dạy học hiện đại, tích hợp với công nghệ. Bên cạnh đó, để khắc phục những khó khăn trong việc thiết kế và tổ chức dạy học viết dựa trên mô hình TPACK, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa các bên liên quan như nhà trường, giáo viên, học sinh và phụ huynh. Nhà trường cần đầu tư vào cơ sở vật chất và tổ chức các khóa đào tạo về sử dụng công nghệ cho giáo viên. Giáo viên cần chủ động học hỏi và nâng cao trình độ sử dụng công nghệ của mình. Người học cần được khuyến khích sử dụng công nghệ vào việc học tập một cách hiệu quả và phụ huynh nên tạo điều kiện tối đa cho học sinh được sử dụng công nghệ tại gia đình.

Nói tóm lại, trong khuôn khổ của bài viết này, tác giả mới chỉ đề xuất khung TPACK-W trong thiết kế kế hoạch bài dạy viết. Để khẳng định hiệu quả của khung TPACK-W, cần tiến hành các nghiên cứu thực nghiệm nhằm đánh giá ảnh hưởng của nó đến kết quả học tập của học sinh và sự phát triển chuyên môn của giáo viên. Các nghiên cứu tiếp theo cũng cần tập trung vào việc triển khai và đánh giá khung TPACK-W trong thực tế dạy học viết.

3. Kết luận

Mô hình TPACK nói chung đóng vai trò rất quan trọng trong việc tích hợp công nghệ vào dạy học. Dựa trên mô hình này, chúng tôi đã đề xuất khung TPACK-W cho bài dạy viết và quy trình thiết kế kế hoạch bài dạy viết. Tuy nhiên, những kết quả nghiên cứu này mới chỉ là những định hướng cho phần thiết kế kế hoạch bài dạy viết. Để có thể vận dụng hiệu quả vào thực tiễn, cần phải có những nghiên cứu mang tính thực nghiệm cụ thể. Giáo viên có thể tham khảo các ý tưởng thiết kế kế hoạch bài dạy viết dựa trên mô hình TPACK mà công trình đã đề cập để vận dụng linh hoạt vào thực tiễn dạy viết của mình.

Tài liệu tham khảo

- [1] Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006), *Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge*, Teachers College Record, 108(6), 1017-1054.
- [2] Crosthwaite, P., Luciana, & Wijaya, D, (2021), *Exploring language teachers' lesson planning for corpus-based language teaching: a focus on developing TPACK for corpora and DDL*, Computer Assisted Language Learning, 36(7), 1392–1420. <https://doi.org/10.1080/09588221.2021.1995001>.
- [3] Arya, P., Christ, T., & Wu, W, (2020), *Patterns of Technological Pedagogical and Content Knowledge in Preservice-Teachers' Literacy Lesson Planning*, Journal of Education and Learning, 9 (5), 1-14.
- [4] Chen, M., Chai, C. S., & Jong, M. S. Y, (2023), *Actualization of teaching conceptions in lesson design: how teaching conceptions shape TPACK regarding spherical video-based virtual reality-supported writing instruction*, Educational technology research and development, 71(6), 2321-2344.
- [5] Rhicard, A, (2022), *TPACK Self-Efficacy and Multimodal Writing Instruction in High School Inclusion Classes (Doctoral dissertation, Mercer University)*.
- [6] Jiang, M. Y.-C., Jong, M. S.-Y., & Chai, C.-S, (2024), *Understanding teachers' multimodal TPACK literacies for supporting VR-based self-directed learning of L1 writing*, Educational Technology & Society, 27(3), 303-317. [https://doi.org/10.30191/ETS.202407_27\(3\).SP07](https://doi.org/10.30191/ETS.202407_27(3).SP07)
- [7] Abdullah, M., Madain, A., & Jararweh, Y, (2022), *ChatGPT: Fundamentals, applications and social impacts*, In 2022 Ninth International Conference on Social Networks Analysis, Management and Security (SNAMS), pp.1-8, Ieee.
- [8] Baidoo-Anu, D., & Ansah, O. L, (2023), *Education in the Era of Generative Artificial Intelligence (AI): Understanding the Potential Benefits of ChatGPT in Promoting Teaching and Learning*, Journal of AI, 7(1), DOI:10.61969/jai.1337500.
- [9] Nguyễn Thế Dũng, (2019), *Đánh giá tính cấp thiết và khả thi của mô hình TPACK cho tích hợp công nghệ trong dạy học*, Tạp chí Khoa học, Đại học Huế, tập 128 (6C), tr. 205–214.
- [10] Tăng Minh Dũng, (2022), *Đào tạo sinh viên sư phạm dạy học Toán với công nghệ thông tin: Góc nhìn từ mô hình TPACK*, Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh, tập 19 (02), tr.201-212.
- [11] Lã Phương Thúy, (2022), *Sử dụng một số phần mềm trong dạy học văn bản nghị luận cho học sinh lớp 6*, Tạp chí Giáo dục, số 22(2), tr.7-12.
- [12] Đỗ Thị Thu Hương, Dương Thị Mỹ Hằng, (2023), *Ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong dạy học tạo lập văn bản đa phương thức cho học sinh trung học cơ sở theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018*, Hội thảo quốc tế 2023: Những khuynh hướng ngôn ngữ học hiện đại: Lí thuyết và ứng dụng, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội.
- [13] Harmer, J. (2007), *How to teach English*, Harlow, UK.
- [14] Farrell, T. S., & Ashcraft, N, (2024), *Lesson planning*, TESOL Press.
- [15] Phạm Thị Thu Hương (Chủ biên), (2022), *Giáo trình xây dựng kế hoạch dạy học môn Ngữ văn*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [16] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2020), *Công văn 5512/BGDĐT-GDTrH về việc Xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch giáo dục của nhà trường*.

- [17] Hamp-Lyons, L., & Heasley, B, (2006), *Study writing: A course in written English for academic purposes*, Cambridge University Press.
- [18] Graham, S., & Perin, D, (2007), *Writing Next: Effective Strategies to Improve Writing of Adolescents in Middle and High Schools*, Alliance for Excellent Education.
- [19] Grenville, K., (2001), *Writing from Start to Finish: A Six-Step Guide*, Allen & Unwin.
- [20] Gebhard, J. G., (2019), *Teaching English as a foreign or second language: A teacher self-development and methodology guide*, University of Michigan Press
- [21] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (26/12/2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông môn Ngữ văn 2018* (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT).

DESIGNING THE LESSON PLAN FOR TEACHING WRITING IN HIGH SCHOOL BASED ON THE TPACK MODEL

Duong Thi My Hang

Email: duongthimhang@hpu2.edu.vn

PhD Student, QH-2022

VNU University of Education,
Vietnam National University Hanoi
144 Xuan Thuy street, Cau Giay district,
Hanoi, Vietnam

ABSTRACT: *The TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) model is proposed as a theoretical framework to help teachers effectively combine knowledge of content, teaching methods, and technology in lesson design (lesson planning). However, using TPACK in the design of writing lesson plans in high schools in Vietnam still has many limitations. Therefore, the study proposed a framework for designing a writing lesson plan suitable for the Vietnamese educational context based on the TPACK model. The research results include recommendations on the TPACK model for writing teaching, the lesson planning design process, and an illustration of a TPACK framework for the specific writing lesson. The article emphasizes the role of the TPACK model in integrating technology with teaching. However, using this model in practice still faces many challenges, requiring close coordination among stakeholders to overcome limitations and facilitate the application of TPACK to teaching writing.*

KEYWORDS: Design, knowledge, content, pedagogy, technology, TPACK, lesson plan, writing.